

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6SŽk/22/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201643
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201643.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa: L.. T. A., nar. XX.XX.XXXX, W. X, XXX XX Q., zastúpený: JUDr. Gizela Tuhárska, advokátka, Radlinského 2, 811 07 Bratislava, proti žalovanému: Poľovnícka spoločnosť TUŠIMKA, Pieskovcová 5/A, 841 07 Bratislava, zastúpený: LÖWY & LÖWY, s. r. o., Slowackého 56, 821 04 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 12.08.2014, o kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 152/2015-110 zo dňa 31.01.2017 v časti výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 152/2015-110 zo dňa 31.01.2017 v časti výroku o trovách konania zrušuje a v r a c i a na ďalšie konanie.

V ostatnej časti zostáva výrok rozsudku Krajského súdu v Bratislave nedotknutý.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým správny súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5S 152/2015- 110 zo dňa 31.01.2017 napadnuté rozhodnutie žalovaného zo dňa 12.08.2014 o odvolaní člena Poľovníckej spoločnosti TUŠIMKA L.. T. A. zo dňa 17.07.2014, proti rozhodnutiu výboru Poľovníckej spoločnosti TUŠIMKA vydaného pod poradovým číslom 001 označením vo veci ako „Písomné upozornenie - kárne opatrenie“, rozhodnutie orgánu verejnej správy prvého stupňa „Písomné upozornenie - kárne opatrenie“, doručené dňa 05.06.2014, zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi súd voči žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku týkajúcej sa trov konania uviedol, že rozhodol podľa § 167 ods. 3 SSP, v ktorom sa uvádza, že správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo z časti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V zmysle uvedeného ustanovenia súd prihliadol na námietku právneho zástupcu žalovaného, že žalovaný je malá poľovnícka spoločnosť, ktorá má 10

členov a jej finančné prostriedky sa skladajú z členských príspevkov.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

3. Proti výroku o trovách konania podal žalobca v postavení sťažovateľa (ďalej len „sťažovateľ“) dňa 03.03.2017 kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP, ktorou sa domáhal zrušenia vyššie citovaného rozsudku krajského súdu v časti výroku o trovách konania a vrátenia veci na ďalšie konanie. Súčasne požadoval priznanie náhrady trov konania a trov konania o kasačnej sťažnosti.

4. V kasačnej sťažnosti uviedol, že krajský súd výrok o trovách konania nijako neodôvodnil a nesprávne právne posúdil, že sa na túto časť rozsudku vzťahuje § 167 ods. 3 SSP. Nepriznanie trov konania žalobcovi ako strane, ktorá mala vo veci plný úspech voči žalovanému, a za situácie, že žalobca v súdnom konaní dôvodne bránil svoje práva, ktoré boli porušené zo strany žalovaného vydaním nezákonných rozhodnutí je v rozpore s ustanoveniami SSP ako aj s právom žalobcu na spravodlivý proces. Žalobca sa obrátil na súd vo veci až potom, keď už nemal inú právnu možnosť domôcť sa zrušenia nezákonných rozhodnutí žalovaného. Konštatoval, že mal a má právo na náhradu trov konania, ktoré použil na obranu jeho zákonných práv, a ktoré vynaložil ako potrebné a účelné. Bez zaplatenia súdneho poplatku a bez právneho zastúpenia advokátom, ktoré je nariadené priamo podľa SSP pri prieskume správnych rozhodnutí, by sa vôbec nekonalo a podanie žalobcu by krajský súd odmietol.

5. Poukázal na ustálenú prax, ktorá vyplývala z posudzovania existujúcich dôvodov hodných osobitného zreteľa tak, ako stanovoval OSP v § 150 ods. 1 a vo vzťahu k správne súdnictvu § 250k ods. 1 OSP. V tomto kontexte podľa žalobcu a v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov sa majú posudzovať dôvody hodné osobitného zreteľa a nemôže existovať akákoľvek svojvôľa zo strany súdu, ktorá by negovala základný princíp pre priznanie náhrady trov konania, ktorým je úspech v konaní aj podľa súčasných nových kódexov SSP a CSP, a teda aj vo vzťahu k § 167 ods. 3 SSP.

6. V tejto súvislosti konštatoval, že krajský súd nijakým spôsobom neskúmal vo vzťahu k nepriznaniu trov konania opodstatnenosť údajnej námietky žalovaného, že žalovaný je malá poľovnícka spoločnosť, ktorá má 10 členov a jej finančné prostriedky sa skladajú z členských príspevkov. V stanovách žalovaného je pritom v čl. 13 v bode 2 uvedené, že majetok žalovaného tvoria členské a účelové príspevky, výnosy z poľovníckeho hospodárenia, príjmy z inej činnosti, iné majetkové hodnoty, ostatný hnuťelný a nehnuteľný majetok. V zmysle čl. 13 bodu 4 si žalovaný ako povinnosť uložil inter alia platiť zo svojich zdrojov na tam uvedené výdavky a v rámci nich aj na vyrovnanie nákladov spojených s platením nájmov, poľovníckych zariadení, chovom poľovníckych psov, starostlivosťou o poľovníckeho zariadenia, úhradou daní a poplatkov.

7. Vo vzťahu k dôvodom hodným osobitného zreteľa a náhrady trov konania poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/19/2010, sp. zn. 8Sžo/68/2014, sp. zn. 10Sžr/128/2011, sp. zn. 3Sžf/12/2010. Uviedol, že aj krajské súdy v konaniach s prieskumom zákonnosti rozhodnutí poľovníckych združení v disciplinárnych záležitostiach členov rozhodovali tak, že úspešnému účastníkovi priznali náhradu trov konania (Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 23S/38/2014, Krajský súd v Trnave sp. zn. 14S/57/2013, Krajský súd v Prešove sp. zn. 1S/39/2013).

8. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti vyjadril v podaní zo dňa 24.01.2017. Mal za to, že súd v prejednávanej veci zohľadnil okolnosti konkrétneho prípadu pri aplikácii § 167 ods. 3 SSP, a tieto následne premietol aj do odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery účastníkov konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo/2/2008). Žalovaný zdôraznil, že je malým spoločenstvom, ktoré pozostáva z desiatich členov. Z predloženého daňového priznania za rok 2015 a 2016 je zrejmé, že žalovaný hospodáril so stratou 3 906,25eura. Žalobca neuviedol v čom a ako sa v jeho majetkovej sfére negatívne odrazila skutočnosť, že mu súd nepriznal nárok na náhradu trov konania. Žalovaný ďalej zdôraznil, že rozhodnutie bolo prioritne zrušené z dôvodu, že malo

formálne nedostatky. Súd sa však nevyjadril a ani nespochybnil, že by nemohli byť splnené hmotnoprávne podmienky pre uloženie kárneho opatrenia vlastnému členovi. Poukázal na to, že počas existencie žalovaného nikdy neprišlo k uloženiu tak závažného disciplinárneho opatrenia ako v prípade žalobcu, čo zrejme aj odôvodňuje formálne chyby, ktorých sa žalobca pri postupe a vydávaní rozhodnutia dopustil. Záverom konštatoval, že v prejednávanej veci sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré zakladajú dôvody pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalobcovi ako úspešnému účastníkovi konania.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“) (§ 438 ods. 2 SSP) po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania zastúpený v súlade s ust. § 449 ods. 1 SSP, bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 445 SSP preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

10. Predmetom prieskumu pred kasačným súdom bol právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania tak, že súd žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 3 SSP a prihliadol na námietku žalovaného, že v danom prípade ide o malú desaťčlennú poľovnícku spoločnosť, ktorej finančné prostriedky sa skladajú z členských príspevkov.

IV.

Právne predpisy a právne názory kasačného súdu

11. Podľa § 167 ods. 1 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

12. Podľa § 167 ods. 3 písm. a) SSP správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

13. Podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Kasačný súd uvádza, že použitie citovaného ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a) SSP predstavuje odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 167 ods. 1 a § 168 SSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 171 ods. 1 SSP). Podľa neho nemusí správny súd zaviazat' neúspešného účastníka konania nahradiť trovy konania úspešnému účastníkovi, resp. nemusí zaviazat' účastníka konania, ktorý spôsobil vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradil druhému účastníkovi.

15. Dôvody hodné osobitného zreteľa sú však aj naďalej generálnym dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania pričom nový § 167 ods. 3 písm. a) SSP je formulovaný podstatne všeobecnejšie než § 150 ods. 1 a 2 OSP a vytvára väčší priestor na voľnú úvahu súdu.

16. Inými slovami, použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na účastníka konania, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania a z tohto dôvodu musí aplikácia citovaného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter.

17. Dôvody hodné osobitného zreteľa zákon neuvádza ani exemplifikatívne, pričom výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu správneho súdu.

18. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je správny súd povinný prihliadať na majetkové, sociálne, osobné zárobkové a iné pomery účastníkov konania, a to nielen toho účastníka, ktorého by zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj toho účastníka, ktorého majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá. Súčasne si správny súd všíma aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov konania k uplatneniu ochrany na správnom súde a ich postoj v konaní.

19. Iba samotné konštatovanie, že rozhodnutie o výnimočnom nepriznaní práva na náhradu trov konania nezasiahne nepriaznivo do majetkovej sféry úspešného účastníka konania bez toho, aby sa správny súd majetkovou sférou tohto účastníka konania akokoľvek zaoberal je neprípustné a takýto postup možno hodnotiť ako svojvoľný, ktorý je spôsobilý zasiahnuť do základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 36 ods. 1 Listiny.

20. Použitie ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a) SSP neodôvodňuje ani fakt, že účastník konania nie je solventný, alebo že zárobková a majetková situácia u účastníka, ktorý v konaní zvíťazil je lepšia ako u druhého účastníka. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, na dosiahnutie spravodlivosti pre účastníkov, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

21. Najvyšší súd konštatuje, že ak mal správny súd v úmysle použiť moderačné právo, bol povinný vytvoriť procesný priestor pre žalobcu, aby vyjadril svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia, a teda účastník konania mal právo byť explicitne vyzvaný, aby včas vyjadril svoje stanovisko. Z obsahu súdneho spisu však takýto postup správneho súdu nevyplýva. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa je takisto správny súd povinný vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade takýto postup vykazuje znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby bolo možné zistiť z akých podkladov správny súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikovať citované ustanovenie.

22. Podľa § 5 SSP konanie pred správnym súdom sa okrem princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok a ktoré sa na konanie pred správnym súdom použijú primerane, riadi aj princípmi uvedenými v odsekoch 2 až 12.

23. Podľa § 234 ods. 1, ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej. Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S 152/2015-110 zo dňa 31.01.2017 v časti výroku o trovách konania podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP z dôvodu, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Správny súd nevyzval žalobcu na zaujatie stanoviska k prípadnému použitiu ustanovenia § 167 ods. 3 písm. a) SSP a odôvodnenie napadnutej časti rozhodnutia krajského súdu neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie.

25. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysle ustanovenia § 469 SSP viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii.

26. Ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

27. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.